

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.

Цена му е на год. 3 ф. на по године 1 ф. 50 н.

Брой 7 У Новоме Саду, 10. Марта 1862. Год. V.

Како се постане ваљанимъ учителѣмъ?

II.

У првомъ чланку (види бр. 3) изложено е, шта сваки безъ изузетка чинити има, да се са правомъ учитель назове: а овде ћемо изложити, шта има онај чинити, кои оће не обичанъ већ бољи и вретни учитель да буде.

За ово е нуждно непрекидно бављенъ са онимъ књигама и листовима, у којима е о учителяма у учительству речъ, и то не текъ овлашно загледањъ, већ својско најозбиљније читањъ, ученъ, премишлянъ, пакъ користенъ еъ њима. Између тихъ књига св. писмо е прва и најважњия; она намъ неба раствара, небесногъ отца показуе и насъ за децу нѣгову изјављуе, она намъ најлепша правила за обучавањъ и воспитавањъ млађи и деце дае, и християнски учитель има се тихъ највећма придржавати. — Овамо спадаю и све оне књиге, које наситније о учительској вештини и дужностима речъ воде; само се ваља овде одъ обе оне крайности чувати; ни сваку новину одма као правило и законъ примати, и по томъ безъ икоеъ кушаня и обзирања, далъ е и практично и успешно терати; нити се као оно закованица одъ свега новогъ узаптити, па само као неки — терати по старински; него се ваља и овде оне апостолске речи држати: „покушайте све, а задржите најболъ.“ — Овамо спадаю јошъ и све оне књиге, што умни хоризонтъ учителя разширюю, нове идее у њима пробуђую, нове погледе и сматрања даю, срце и душу лепше и благородније оплођаваю. Одъ тихъ књига и писама најболъ су оне, које су популарније написане, а са живљимъ осећанјемъ и представљањемъ, ерѣ су тимъ по читателя издашније и плодније.

Друго е главно средство, пооденъ други школа и гледанъ шта и како други ваљани и вретни учители раде. Са овимъ најпрактичнимъ и врло важнимъ средствомъ изображања учи-

тељскогъ аснити се, нема башъ сваки лако прилику; али коме е озбиља за тимъ стало, и комъ свое благо на срцу лежи, тай ће и у најнезгодниимъ околностима опетъ пута и прилике наћи, да се са овимъ одвише важнимъ средствомъ асни. Средство ово препоручуемо тимъ већма, што е и искуствомъ о-сведочено, да е то текъ онима одъ највеће користи, кои већ некогъ искуства у учитељству имаю. Почетници и новаци у учитељству неуму ни у највретниегъ учителя ништа видити нит' шта научити, алъ вештаку и практику упадне све ново, лепо, и подражания врстно у туђемъ раду одма онога часа у очи, и онъ запамти, пакъ одма и самъ то са својомъ децомъ покушава.

Треће е главно средство друженъ са своимъ колегама, особито съ онима, кои су свомъ званю са свомъ любви одати, и кои су у извршиваню ти дужности највештии. Овде ние нужно доказивати, него само свакогъ на свое собствено искуство сетити, и сваки ће увидити, колико се силно тимъ друженъмъ научити даде, ко се само тимъ користити уме; ерѣ има сила и такови прилика, да башъ са највештиима и најваљаниима у друштво дођемо, пакъ намъ опетъ нигде никое асне небуде. Когодъ о себи држи, да онъ своимъ знанъмъ и вештиномъ све остале превазилази; томе та нѣгова лудостъ неда одъ другихъ научити ишта, ма колко се съ њима дружио, и ма колко они вешти и ваљани били. Има по неки, јошъ дубљъ у ту лудостъ ушавъ, обичай, свуда где годъ дође самъ самцатъ речъ водити, и свако туђе мнѣнъ одбацати; тай самъ себи путъ пресеца, умно благо съ тешкомъ мукомъ стечено съ другогъ на себе превести. Има многи, кои ту лепу прилику само у томъ страћи, говорећи о стварма кое ни у којој свези и одношеню са учитељствомъ нестое; и тай самъ себи савъ онај добитъ укида, коегъ би изъ тогъ друженя и ти састанка имати мого. По томъ су дакле мудростъ, са нѣномъ готовости свудъ и одъ свакогъ учити, и смерностъ са нѣномъ готовости свакогъ чути и одъ свакогъ себи казати дати, и љубавъ къ званю, коя свудъ само благо школе гледа најглавния условля, овимъ се средствомъ са благословомъ аснити.

Колико е то друженъ користоно, јошъ су одъ много веће користи учитељски састанци и конференцие, зато, што ихъ се овде јошъ више састане, пакъ више искуства уедно искупи; алъ и ови су састанци само за оне одъ користи, кои долазе да чую и науче, да своя искуства саобште и туђа приме; а кои држе, да све знаю, да ничегъ више учити немаю ни требаю, тима не да састанци ови ништа аснити неће, него ће ихъ јошъ луђе начинити. Има ихъ кои и овамо ни за што друго и

недођу, него само да се прошале, проведу, са старимъ позна-
 ницима састану, или да се прочасте, наеду и нацию, јошъ неки
 да у томе свое бравуре покажу; такови немаю ни понятја о
 свомъ званю, ни искрице любви према томе.

Библичне приповѣдке

у библичнимъ рѣчма.

20. Мойсево рођењѣ и воспитанјѣ.

(Мойс гл 1 и 2:)

Јосифъ умре, и браћа нѣгова и сво поколенѣ оно. А сы-
 нови Израилѣви умножи се и оячаю врло. И настаде другий
 Царь у Египту, кои непознаваше Јосифа, и рече къ своје на-
 роду: Гле, сынова Израилѣви има врло много, и ячій су одъ
 насъ, хайде дакле да имъ преваромъ доскочимо, да се како
 ненамноже, па кадъ намъ се ратъ случи могли бы се они при-
 дружити нашимъ непријатељима и насъ надјачати. И постави Фа-
 раонъ надъ синовима Израилѣвима настойнике, да ихъ муче
 пословима и они сазидаше тврде градове Фараону. Али колико
 ихъ више мучише, толико се они све веѣма множише и ячаше.
 И рече Фараонъ јабицама Еврейскимъ: Кадъ бабите Еврейкињама,
 а вы ако е мушко дѣте убивайте га, а ако е женско, оставляйте
 га у животу. А бабице се бояху Бога и неучинише као што
 имъ Царь заповеди. И заповѣди Фараонъ свимъ своимъ людма
 говорећи: Свако мушко дѣте, кое се Евреима роди у рѣку ба-
 цайте, а женско оставляйте некъ живи.

Быяше нѣкій човѣкъ отъ племена Левіина, и жена нѣгова
 роди мушко дѣте. И они видеше да е дѣте лѣпо, и крише га
 три месеца, и кадъ га веѣмъ више помогаху крити, узе мати
 ковчежиѣ одъ сите, и помаза га лепкомъ*) и смоломъ, и мете
 дѣте у нѣга и остави га у сити (рогозъ шеварь)**) край рѣке.
 А сестра е дѣтиня мотрила издалека, да дозна, шта ће му
 быти. И сиѣ ѣи Фараонова на рѣку, да се измие, а слушкинѣ
 нѣне ходаху нузъ рѣку. И кадъ она види ковчежиѣ у сити,
 пошлѣ слушкиню, и даде га донети.

А кадъ отвори, види дѣте гдѣ плаче у ковчежиѣу. И по-
 штеди га кѣи Фараонова и рече: То е едно одъ еврейске дѣце!
 И сестра дѣтиня рече кѣри Фараоновой хоѣшъ ли, да ти

*) Славенски: „Клей;“ у творителномъ: Клеємъ.

**) Славъ: „Лучица.“

зовемъ дойкиню Еврейку? И рече іой кћи Фараонова: Иди! — А дъвойка оде и дозва матеръ детиню. И кћи Фараонова ѡйзи рече: сачувай ми ово дѣте, и отдой га, а я ѣу ти плату дати. И узе жена дѣте, и дояше га, а кадъ дѣте нарасти одведе га кћери Фараоновой, и постане іой сынъ, и даде му име Мойсей, говорећи: Изъ воде самъ га извадила. И Мойсей бы обученъ у своей мудрости Египетской, и быяше силанъ дѣлима и рѣчма (Двян. Ап. гл. 7. ст. 22.)

И кадъ Мойсей быяше одъ 40 година, отиде браћи своіой сыновима Иераилѣвима, и види човѣка Египтянина гдѣ біе нѣкога Евреянина. И обазресе тамо и овамо, и кадъ никога невиди, а онъ порази Египтянина и сакри га у песку. И другій данъ изиђе и види два Евреянина гдѣ се бію, и рекне неправедноме: зашто ты біешъ свога ближнѣга. А онъ му одговори: Ко те е поставіо за кнеза и судию надъ нами; заръ хоѣшъ да ме убіешъ, као што си юче убіо Египтянина. И уплаши се Мойсей и рекне: Заръ се зна за то, дѣло. И чу' Фараонъ то дѣло и шѣаше убити Мосея. И отиде Мойсей испредъ лица Фараонова, и дошавши у землю Мадіамску сѣде кодъ кладенца. А Свештеникъ Мадіамскій имаѣаше / кћерій, кое пасаху овце отца свога Іотора. Ове доѣше и црпише (вадише) воду, и напунише корита (валове) да напое овце. И доѣше пастири и отераше ихъ. А Мойсей устаде и избави ихъ, и наліи воде и напои имъ овце. И кадъ кћери доѣше отцу, рече имъ овай: Како сте то данасъ тако брзо дошле. А оне рекоше: Човѣкъ Египтянинъ избави насъ одъ пастира' и напои овце наше. А отаць рече кћерма: Гдѣ е онъ? И зашто сте га тако оставиле: дозовите га да съ нама еде. И настани се Мойсей кодъ овога човѣка, и даде му онъ Сепфару кћерь свою за жену.

Псаломъ четрдесетдевети.

О правомъ почитованію Бога.

Богъ богшкз Господъ глагола, и призва землю, Ѡ костшкз солнца до западз. Богъ богова Господаръ проговори, и призва землю одъ истока сунца до запада. Богъ правый призва къ себи све народе, што на земљи живе.

Ѡ Сішна благшлѣпіе красоты егш. Изъ Сіона заблеста се сльинось красоте нѣгове. Найлѣпше и найчистіе се познае Богъ изъ светога писма кое се на Сіону проповеда. Света црква найясніе намъ Богопочитанѣ предае.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIBRS

Богъ ивѣ прїидеть, Богъ нашъ и непремолчитъ. Богъ же явно доѣи, онъ е Богъ нашъ, и неже префутати. Обличитѣ Богъ свакога за рѣва нѣгова дѣла, неже префутати и затаити ни еднога дѣла нашегъ.

Огнь предъ нимъ возгоритса, и окрестъ егъ вѣра сѣлна. Предъ ѣмъ же ее ватра разгорети, и около нѣга быти же велика буря. Доѣи же Господъ Богъ са славомъ и силомъ своимъ, и ту же намъ показати.

Призокетъ небо скыше и землю, разсѣдяти люди скод. Богъ же призвати небо одозго, и землю, да суди своме народу. Соверите емъ преподшныа егъ, закѣшающыа закѣтъ егъ ѿ жертвахъ. Сакупите нѣму побожне нѣгове люде, кои завѣтъ нѣговъ завѣтую жртвама; кои съ жртвама потврѣую завѣтъ; кои жртве Богу приносе.

И возвѣстатъ небеса правдѣ егъ, икш Богъ сѣдїа естъ. И небо же обявити правду нѣгову, ерѣ е Богъ судїа.

Оуслышите людіе мои, и возглаголю вамъ Израилю, и заскѣтелсткѣю тебѣ, Богъ, Богъ ткой есмь азъ. Богъ же реѣи: Чуй народе мой, я ѣу да ти кажемъ, чуй Израилю, хоѣу да ти заведочимъ: Богъ, Богъ твой есамъ я. — У коіой Божїой заповести стои написано исто овако? Кажи прву Божїю заповѣсть? —

Не ѿ жертвахъ твоихъ ѿбличѣ та, всесоженїа жеткоа предомною сѣтъ кынѣ. Не ѣу те збогъ твоихъ жртава обличити, покарати, та велике твое жртве, што се цѣле на ватри сажїжу, преданномъ су свагда.

Не прїимѣ ѿ домъ твоегъ телцшкъ, ниже ѿ стада твоихъ козлшкъ. Неѣу примити изъ дома твога телаца, нити ѣу изъ чодорова твоихъ примити яриѣе.

Икш мои сѣтъ вси скѣрїе дѣбравнїи, скоти кз горахъ и волоке. Ёрѣ мои су сви зверови шумски, мои су сви скотови у планинама и волови.

Познахъ кса птицы небесныа, и красота селнаа со мною естъ. Я познаемъ све птице небесне, красота польска са мною е, у моїой е власти.

Аще кзалчѣ, нередѣ тебѣ, моа бо естъ веселеннаа, и исполненїе еа. Па све кадъ бы я и огладнїо, опетъ не бы теби рекао; ерѣ мой е савъ свѣтъ и све што е у нѣму.

Еда имъ маса юнча, или крокъ козлшкъ ꙗю; Зарѣ я едемъ мяса юнеїегъ, или зарѣ я шїемъ крвѣ яреѣїю? Зарѣ мени треба она животиња штою вы мени на жртву приносите и спалюете? — Другачїа мени треба жртва!

Пожри Богоки жрткѣ хвади и коздаждѣ кышнемъ мо-

литвы твоа. Принеси Богу жертву хвале, хвали Бога; и подай вишнѣмъ Богу завѣте твое, што си се Богу завѣтовао, то испуни. Кое заповести Божіе налажу намъ да хвалимо Бога? — Шта се мы заветуемо Богу на св. Крштеню? (Да ћемо живити по нѣговимъ заповѣстима.) Кадъ понавлямо мы то завѣтованъ? (Кадъ се годъ исповѣдамо и причешћуемо.) Кадъ се мы Богу завѣтуемо, да ћемо какво добро дѣло учинити, онда валя одна и безъ одлаганя свесредно завѣтъ свой испунити. Коя Божія заповѣсть заповѣда, да даный завѣтъ точно испунимо (III. Божія заповѣсть.)

И призоки ма къ день скорби твоеа, и измѣ та, и прослакиши ма. Богъ говори праведницама своима ово: И призови ме у данъ туге твое, призови ме кадъ си у невољи; па къ те я избавити, и ты ћешъ ме прославити.

Знашъ ли примѣре изъ св. писма како е Богъ, оне кои му се молише, изъ беде избавіо? —

„Иосифа изъ яме, и изъ тавнице; Якова одъ Исавлѣве ярости; Давида одъ Сауловога гоненя, и одъ пакости кою му сынъ Авесалонъ наносаше; Илію одъ гоненя безбожне царице Бзавель; Три младића изъ пећи ужарене; и Данила изъ Лавове яме.“ Тако помаже Богъ и сада онима, кои га призиваю, и избавля изъ бѣде, свое праведнике.

Грѣшникъ же рече Богъ: вскъю ты повѣдаеши ѡправданіа моя, и воспріемлеші закѣтъ мой оусты твоими: Ти же кознавидѣлъ еси наказаніе и ѡвергъ еси словеса моя вспагъ. А грешнику рече Богъ, Богъ ће рећи грешнимъ невалялымъ людма, кадъ имъ судити стане: Зашто ти казуешъ оправданя моя, наредбе мое, законъ мой, и зашто примашъ завѣтъ мой твоимъ устма, а овамо чинишъ неваляла дѣла, мрзишъ на заптъ мой, немила ти е строгость моихъ закона; и одбацуешъ речи мое натрагъ, т. е. непримашъ мой законъ, невладашъ се по моимъ заповѣстима. Ово говори Богъ особито онимъ людма, кои се претвараю да су побожни, а овамо су имъ мисли и дела неваляла.

Аще видѣлъ еси тата, теклъ еси съ нимъ, и съ прелюбодѣмъ оучастіе твое полагалъ еси. Ако си видіо лопова, лупежа, а ты си съ нимъ трчао, и са прелюбочинцима дружіо си се; быо си, као и они, неваляо.

Оуста твоа оумножиша злобу, и азыкъ твой сплеташе лценіа. Уста твоя умножише злобу, пустіо си уста слободно да зло говоре, и езикъ твой саплеташе прекаре. Ты рѣве речи говоришъ, и варашъ друге люде. Коя заповѣсть забраное псовати и неваляле речи говорити? (Седма Божія заповѣсть.)

СѢДА на брата твоего клеветалъ еси, и на сына матере твоеѧ полагаалъ еси соблазнъ. Седеши брата твоего оговарао си, и на сына твое матере метао си неделя; измишляо еси на брата неваляла дела. Коя заповѣсть Божія забранюе лажи износити на друге люде? (девета.) Како гласи та заповѣсть?

Изреченія Соломонова: Не плети зло на друга свога.

Будала свогъ ближнѣгъ срамоти, а пометанъ покрива. Ко туђе погрешке покрива, тай себи пріятелъ прави. — Многіи допадне зла, само съ неваляла языка.

Изреченіе Моисево: Не мрзи на брата свога, него ако зло чини, опомени га, да ти се у грѣхъ неупише. и т. д.

СѢА соткорилъ еси и оумолчахъ, кознепщекалъ еси беззаконіе, яко въздъ тебѣ подобенъ. Ово еси ты учинио, — Богъ вели грешнику — и я самъ хутао, а ты еси мислио беззаконіе, мислио грешно, да ѣу я быти као што еси ты, да ѣу быти теби раванъ. Кадъ Богъ некаштигуе одма грешника, онда гдекои грешникъ мисли, да га Богъ и неће никадъ каштиговати, али се вара; ерь, ако коегъ и прође каштига за зла дѣла, у овомъ животу, у другомъ доиста ни едномъ мимоѣи нећеи.

Шеличъ тѣ, и представлю предъ лицемъ твоимъ грѣхъ твой. Но Богъ говори грешнику. „Я ѣу тебе обличити, укорети, казнити, и предъ лице твое изнетѣу грѣхъ твой.“ Ма да се како кріе грешникъ и претвара, ма да се одъ людій и сакріе, алъ одъ Бога ни еданъ се сакрити неможе.

Разумѣйте оубъ сѢА завькающіи Бога, да не когда похититъ, и нехѣдетъ избавляти. Разумите дакле и добро упамтите ове речи Божіе, вы кои на Бога заборавляте, и чувайте се да васъ како пресуда ова неграби, па неће быти, ко ће васъ избавити.

Жертва хвалы прославитъ ма, и тамъ пѣтъ имже шклемъ спасеніе мое. Богъ вели: Мене ће жертва хвале прославити. (Ко Бога хвали, тай га и поштуе.) И тамо т. е. у жертви хвале естъ путь, коимъ ѣу я праведнику показати мою помоѣ.

Парамитіе.

8. Победитеъ света.

Велики Александеръ отимлюћи светъ дође у Индию на едну реку рая. Ту се напи оне разблаживе воде, и сила обвесели, ту и свое лице умы, и то га сила подмлади: и онда пође и крозь многе пустинѣ прошавъ, дође на врата рая: „Отварайте

врата, я самъ победитељ света, царъ све земљ.“ „Ти си криво окалянъ, бежи натрагъ; ово су свети двори, где само праведници улазе.“ „А ви ми дајте баръ споменъ какавъ у знакъ, да самъ овде био.“ На ове речи пруже му едну мртвачку главу. Александеръ е не башъ са вољомъ прими, и далъ пође, алъ глава у руци поче све тежа и тежа бивати тако, да е на последку ни држати више немогаше, постаде тежа негъ све злато, што га освоио, тежа негъ сва блага Персие и Индуса, што ихъ заграбио беше. Учуђенъ викне едногоъ пустињика и упита, шта то значи? „Та глава си ти, одговори пустињикъ, докъ си живъ, сва блага земна незаситишете, алъ поглед: са шакомъ песка и земљ љу ту главу заронити и сманяће се и постати лака, као и свака друга мртва глава. То учини, и тако се зби. И на скоро се речъ ова изврши. Александеръ повративши се са својомъ войскомъ натрагъ умре у вавилону, а нѣгово велико царство распаде се и глава победитељва оста као и свака друга мртва глава.

Очарана яя.

(Едне приповедка.)

Заклела се земля рау, да се сваке тайне знао.

Кнезъ у селу Н. дође едно вече у крчму, и заиште одъ крчмара сатљикъ вина и неколико ровити яя. Кадъ едно яе разбие, нађе едну великачку длаку у нѣму; узме друго, па и у другомъ и у трећемъ исто то. Люди у крчми то видећи стану се чудити, и неки шапћући а други извикомъ говорити, да су яя нечиста, и да се нечастиви съ њима играо.

Кнезъ као да се радоваше томъ, упита крчмарицу, одъ судъ е та яя купи́ла. „Одъ опанчарева малогъ Симе“ рече крчмарица. Одма заповеди едномъ четнику, да Симу амо доведу. Кадъ Сима у собу ступи, кнезъ намргођенъ викне: „Ти си лоповъ, гвожђе на нѣга, одавно я тебе ватамъ, одавно мојој комшиници нестаете яя, и никако да увати лопова; пакъ самъ иси светово, да свако яе игломъ пробуши, и у свако по еданъ вигъ тури, и запушено опетъ у гъиздо остави. Ето е изашло дело на видело, долио си; гвожђа на нѣга, па у апсѣ, и тамо ће судъ дочекати.“

Чела и Лептирь.

„Колико се мучишь кукавицо, рече лептирь чели, не престано одъ цвета до цвета летећи и медъ збирајући, а за кога? Ено отималица човекъ вреба да узме све, и да се са тво-

іомъ мукомъ части, а теби ни живота да неостави. Нисилъ будала, в. свомъ душманину са своіомъ мукомъ часть спремати!“

„Я тако себично немислимъ одговори чела, мени е башъ то радостъ, кадъ другомъ радостъ учинити могу, а ко ме узпази, самъ себи ќе добро чинити.“

Ела и маовина.

Поносна ела стане се едаредъ маовини ругати: „ала си уде среће, нико те и невиди колицна си.“

На едаредъ дуне буре, пакъ понесну елу на двое сломив.

„О како самъ срећна я, уздане ниска маовина, я с' овомъ удомъ срећомъ моіомъ!“

Јошъ неколико прича о Лаконцима.

За читанѣ и изображанѣ характера.

(Види бр. 5 стр. 76.)

Упитанъ Леонидъ (найславнии грчки войвода) „заръ ћешъ съ толишно другова на ону голему войску неприятеля поћи?“
Одговори: „ако е на мноштво, онда ние ни сва Грчка довољна, толика е сила неприятеля; ако лъ е на јунаштво, онда е ово довољно.“

На исту приметбу одговори другомъ некое: „Довољно и сувише да погинемо.“

Кадъ Ксеркѣ (персиски царъ) Леониду поручи: „Тебе ћу, ако на мою страну прећешъ, господара целе Грчке начинити;“ овај одговори: „Да ти знашъ, у чему е права слава, не би за туђимъ грамзио; а мени е далеко слађе, за слободу мога отачества погинути, негъ надъ моіомъ браћомъ господаръ бити.“

Кадъ Ксеркѣ Леониду поручи: „покори се и пошаљи оружје, одговори овај: „дођи, да га однесешъ.“

Упитанъ Агезилај лаконски краљ, како е тако великимъ јунакомъ изашо, одговори: „нестрашећи се смрти.“

Кадъ му едаредъ показаше неки градъ, како якимъ зидинама ограђенъ беше, одговори: „Есте лепъ, алъ не да люди, него да жене у нѣму седе.“

Кадъ га едаредъ упиташе зашто не да Шпарту зидовима и бедеми оградити, рукомъ на грађане показавши одговори: „ено бедеми и ограда Шпарти.“

На ту исту приметбу отговори другомъ некое: „Не съ

дрвлѣмъ и каменѣмъ него съ юнашествомъ грађана, треба градови да се утврде.“

После сретно окончана рата съ Персіјанима, кадъ му персиски царъ писмо посла, у којемъ га на пријатељство позиваше, одби посланике и нестворено писмо натрагъ, са овомъ одпорукомъ: Ние требе писма; ако се Ксеркесъ узвлада као пријатељ Лакедемона и Грчке, умећемо и ми пријатељство вратити; аколи га уватимо у шеретлуку, нећемо пријатељи бити, ма колко писама писао.“

Бдаредъ опази неко дете миша кињити, и кадъ мишъ дете угризавъ оте се, Агезилај окренувъ се свима рече: „Кадъ се и тако малецна животињица уме одбранити одъ онихъ, кои е кињ и вређаю, а да шта треба люди да чине.“

Кадъ Агезилај у битки некаквимъ лукавствомъ непријатеља превара и поби, и неко га прекоре, да то ние јуначки, одговори: „Уговоренъ миръ погазати, то е безбоштво; а у битки непријатеља преварити, не само да е и право и славно, него и одъ велике користи.“

Упитанъ Лаконацъ Каликратида: Какви су люди ти Јонци?“ (Едно колено Грка) одговори: „Ваљани за роблѣ, а за слободу ни потуре вредни.“

Кадъ неки Атинацъ Лакоњу Анталкиди као у подсмевъ рече: „Колико се ви Лаконци јуначите, и опетъ смо васъ толико пута одъ Атине одвијали,“ одговори овај: „алъ ми васъ близу Шпартѣ никадъ ни видели.“

Упитанъ Лаконацъ Агисъ, којимъ се начиномъ може слободнимъ човекомъ постати, одговори: „нестрашећи се смрти.“

Кадъ Бдаредъ Агисъ изподъ бедема Коринта пролазаше, и њиову висину и тврдину опази, викне: „Какве ли ту жене пребиваю!“

Кадъ едаредъ неко тврђаше, да су лакедемонски мачеви тако кратки, да би ихъ вешци прогутати могли, одговори Агисъ: „и опетъ свое непријатељ домаше.“

Кадъ Педерату Лакоњу јавише, да силна војска непријатеља на њи долази, одговори онъ: „Тимъ већа слава по насъ, више ће мо ихъ добити, да побиемо.“

Кадъ у Шпарти нѣга неизабраше у оно 300 вайодабрании, што у савету беше, оде дома радујући се, и упитанъ, како се може и чему ту радовати, одговори: „Томе, да у Шпарти 300 грађана бољи одъ мене има.“

Кадъ неки Аргивацъ (друго колено Грка Шпартанскомъ увекъ противно) хвалећи се съ юнашествомъ Аргиваца некомъ Шпартанцу рече: „Кодъ насъ има много шпартански гробова,“

(као које су Аргивци потукли) одговори овај: „алъ кодъ насъ вашегъ ни вражјега,“ (връ се никадъ нико и неусуђаше амо.)

Два путника сукобивши путемъ неколико Лаконаца викну: „Сређа ваша те пре недођосте, а на читаву би чету айдука наишли,“ а ови јошъ брже одговорише: „сређа њина те они на насъ ненаиђоше.“

Кадъ се нека Јонкиња са својимъ драгоценимъ оделомъ и адиђарма разметаше, показа Лакедемонка своя четиръ узорита сина говорећи: „у томе се састоји хвала и слава сваке врстне жене, са тимъ нека си дичи и поноси.“

Едномъ Лаконцу момчету тужећемъ се метери својој, да му е мачъ кратакъ, рече ова: „а ти га надостави коракомъ.“

Една Лакедемонка оправљајући свогъ сина у битку, и очинъ му штитъ пружајући рече: „Ако се вратишъ, илъ са њимъ, илъ на њму,“ (т. е. илъ победи илъ погину.)

Една друга рече у истой прилици: „Овај ти е штитъ остацъ сачувао, сачувай и ти, пре погину, а неосрамоти га.“

Една Лакедемонка изашавъ на капию да чуе, какавъ е исходъ битке, кадъ вестникъ дође и рече: „Твоји су синови пали,“ викну му: „То те непитањемъ, него како е испала битка по насъ?“ И кадъ јој рекоше: „Наша е победа“ онда рече: „Садъ нежалимъ, што су пали.“

Кадъ Брасида у борби за слободу Грчке у Тракији паде, и у Лакедемонъ дошавши посленици матери његовој Аргилеони јавише, хвалећи га, какавъ е јунакъ био, да му више равна нема, одговори ова: „То ви незнате; Брасида е срчанъ човекъ био, алъ има у Шпарти много, јошъ бољи јунака одъ њга.“

Рачунске игрице.

Напиши ми съ цифрама: дванајестъ иљада, дванајестъ стотина и дванајест.

Напиши съ цифрама сто безъ нуле.

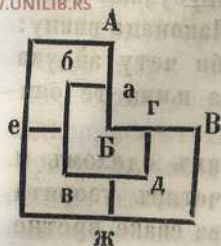
Напиши сто безъ нуле, са шестъ еднаки цифри.

Напиши сто са четиръ деветице.

Напиши иљяду безъ нуле.

Напиши милионъ безъ нула.

Решенъ задаће у бр. 5.

Подели страну А В на поле, и повуци ода-
тле исту толику дужь у нутра а, б, после
подели страну Б В на поле, и повуци исту
толику дужь у нутра г, д, и изсеци а, б, в, г,
д, после подели б, в, на поле, е, и в, д, на
поле ж, и повуци изъ њи исте онолике дужи.

Вештнице при рачуну.

(За најстариу децу.)

При Дивизии: Много е краћи посо, кадъ се место подпи-
сиваня продукта пакъ одузимања и подписиваня реста, одна
одузима и само рестъ подписуе. Нп. 472624 има се поделити
на 542.

$$\begin{array}{r}
 542 \overline{) 472624} \quad 872 \text{ краће е } 542 \overline{) 472624} \quad 862 \\
 + \quad 43 \quad 6 \\
 \hline
 3902 \\
 + \quad 3794 \\
 \hline
 1084 \\
 + \quad 1084 \\
 \hline
 \text{//////}
 \end{array}$$

Ове са + означене посте ние нужно из-
писивати, са чимъ се много пискарие уштеди.

Ако е у дивизору на крају една илъ више нула, онда се
те и исто толико цифри на крају дивиденда одсече, и са оста-
лимъ рачунъ извршуе, докъ ништа неостане, а онда се одсе-
чене цифре дивиденда као броитељ а дивизоръ као именитељ
у виду разбитка подпишу.

Нп. 672345 има се поделити на 1500

$$\begin{array}{r}
 15(00 \overline{) 6723(45)} \quad 448. \frac{345}{2500} \\
 \quad \quad \quad 72 \\
 \hline
 \quad \quad \quad 123 \\
 \hline
 \quad \quad \quad 345 \\
 \hline
 \quad \quad 1500.
 \end{array}$$

П о п и с ь

коликo е когo године приправника изъ сръбске Препарандіе Сомборске изишло.

Слѣдуюћи позиву у .0. броју Школекога Листа год. 1859 изданомъ, доставлямъ пописъ овай на основу каталога у Архиви сръбске Препарандіе сачуванихъ, съ томъ примѣтбомъ, да одъ године 1826 до 183⁰/₁ правыхъ каталога нема, него се само налазе классификаціе поединыхъ професора, съ коима самъ се при овомъ послу послужіо. Уедно овомъ приликомъ намѣравамъ за вечитый споменъ изложити имена оныхъ кандидата, кои су се ученѣмъ и владанѣмъ найвеѣма одликовали и одъ професорскогъ Сословія особито препоручени были.

Год. 1814. свршило е препарандію 20 приправника. Одъ овыхъ су као најотличнии ученици са особитомъ похваломъ препоручени: Николай Іовановиѣ садашній парохъ сентъ Петерскій, и Самуилъ Илиѣ, садашній В. Пречет. архимандритъ Хоповскій за коега е професорско сословіе сръб. препарандіе у год. 1826 званично изрекло, да е: „Praestantissimus omni e respectu Docens.“ — Међу онима кои су съ врло добрымъ успѣхомъ ове године Науке педагогичне свршили спомину се: Георгій Исаиловиѣ; Стефанъ Јосиѣ; Петаръ Ничиѣ; Николай Нериѣ; Лазаръ Зубанъ (бывши саветникъ у Србији), Сава Лонгиновиѣ, и Тимотей Бранковиѣ (садашній парохъ сентъански и мѣст. школеки управитель.)

Године 1851, свршили су препарандію 29 приправника. Изъ међу коихъ су отличнии ови: Іоанъ Топаловиѣ; Ефтиміе Стоядиновиѣ, Іоанъ Милошевиѣ (доцніе бывшій учитель Ново Садскій) Іоанъ Субота Младеновиѣ, (сад: дѣловодитель Матице сръбске); Живко Пекаревиѣ, Георгій Миликшиѣ и Маѣаревиѣ Романъ.

Године 1816 свршили су: 10 приправника. Између коихъ су најболѣ были: Аркадія Петровиѣ, Георгій Милиновиѣ, Василие Филиповиѣ, Александеръ отъ Фелдварій; Павао Живановиѣ, и Аркадія Татаровиѣ.

Године 1817, свршили су само три приправника другій течай, и то су были: Сава Іанковиѣ, Исидоръ Мандиѣ, и Богославъ Протиѣ.

Године 1818, свршило е 18 приправника, одъ коихъ е најотличнии быо Георгій Тошиѣ.

Године 1819, свршило е њихъ 19; Међу коима најболѣ се одликоваху: Грегоровиѣ Павао и Константинъ Поповиѣ

(обоица были су много година заслужни учители у Сентомашу, и последний е год. 1849, кадъ су Мађари (Сентомашъ освоили убиенъ); Адамъ Драгосавльвиъ (познатый нашъ филологъ, садъ школскій местный управитель у Шиду); и Василие Арсеніевиъ.

Године 1820, изишло е изъ другога курса 10 приправника. Изъ међу овыхъ најболи су были: Младенъ Ковачевиъ, Јоанъ Поповиъ, Николай Стойковиъ, Симеонъ Лазаревиъ, Петаръ Елисеиъ, и Ђѣта Јоановиъ.

Године 1821, свршили су другу годину препарандіе 22 ученика. Међу овима најболъ су се показали: Артемие Перишиъ, (доцніе парохъ у В. С. Миклошу); Аронъ Поповиъ; Симеонъ Живановиъ, Петаръ Јанковиъ, Борђе Нешковиъ, Лазаръ Милиъ, Софроніе Јакониъ (парохъ В. Кикиндскій), Никола Максимовиъ. Ове су године такође съ добрымъ успѣхомъ свршили: Стефанъ Живковиъ (сынъ професора І. Живковиѣ), Атанасіе Луяновиъ (садъ парохъ Семартонскій); Петаръ Токалиъ Байскій пензионованный учитель; Максимъ Яиъ, учитель Дерофскій и Теофанъ Марковиъ учитель Јосифовски.

Године 1822 свршише њи 21. Изъ свега превосходни су были ови: Арсеніе Стойковиъ (садашній высокопреосвещенный епископъ Будимскій); Аронъ Илиъ многозаслуженный учитель Мартоношкій; и Кирилъ Ракиъ

Године 1823, изишло е 18 савршеныхъ приправника. Најотличнии были су ови: Јоанъ Радосавльвиъ; Јоанъ Исайловиъ; Драгутинъ Груиъ (садъ протопресвитеръ Мохачкопольскій); Теодоръ Оциъ; садъ протопресвитеръ Будимскій и парохъ Столнобеоградскій); Василие Бороцкій, (Еромонохъ и списатель); и Аврамъ Предиъ.

Године 1824, изишло е шесть изученыхъ приправника, међу којима су најболій были: Ђѣта Ненадовиъ, садъ учитель у Руми, Исакъ Прица, и Павао Еремиъ.

Године 1825, свршили су шесторица препарандію, између којихъ е съ особитомъ похваломъ у каталогу: Јоанъ Болариъ, (садашній Парохъ у Будимској Епархіи), и Илія Петровиъ.

Године 1826, было е у другој години 14 приправника, међу којима су најболи были: Константинъ Бабинъ, Јоанъ Апостоловиъ, Јоанъ Николиъ, и Јоанъ Анђелиъ.

Године 1827, было е 9 второлѣтнихъ приправника, међу којима су одъ боліхъ были: Маряновиъ, Савиъ, и Дамянъ Суботиъ, бивши учитель у Старомъ Керу.

Године 1828, свршили су другій течај седамнаестиорица. Превосходни су были: Петровиъ Теодоръ, и Петровиъ На-

умъ; Іоановићъ Максимъ, Цветко Ђосићъ (парохъ Банскій) и Ђорђе Тошковићъ.

Године 1829 1830 и 1831. незна се кои су свршили, будући да одъ тыхъ годиа ни класификаціе нема.

Године 183 $\frac{1}{2}$, свршило е другій течай 11 приправника. Съ наибольшимъ успѣхомъ положили су испыте ови: Петаръ Лончаревићъ изъ Марковаца; Павао Іоановићъ изъ Илока; Лазаръ Јорговићъ изъ Бочара, и Миронъ Стаићъ изъ Павловице.

Године 183 $\frac{2}{3}$, свршише 11. Отликовали су се najveћма: Константинъ Обрадовићъ изъ Гргуреваца; Петаръ Богићъ изъ Ватине; Теодоръ Шевићъ изъ Осѣка; и Стојановићъ Василие изъ Винковаца.

Године 1834, изишло е 20 савршенихъ препаранда. Са особитомъ и изванредномъ похваломъ окончали су течай: Ђорђе Дедићъ изъ Сомбора (покойный учитель Сомборскій), Теодоръ Радовићъ такође изъ Сомбора, Александеръ Акшамовићъ изъ Аде (покойный аѣанскій учитель), и Никола Блидовићъ, изъ Рацкозара, (парохъ товарничкій и тамошнѣ школе ревностный управитель.)

Године 1835, свршише другій течай 9 кандидата. Међу којима су отличнии были: Атанасіе Иванчићъ изъ Парабуѣа; Любомиръ Миросавлѣвићъ изъ Дероня, и Лазаръ Ракићъ изъ Итебея.

Године 1836, изучили су препарандію 12 кандидата. Одъ овыхъ особито су похвални: Симеонъ Бакићъ изъ Ст. Бечея, (учитель вршачкій,) и Сава Гойковићъ изъ Шумберка, (парохъ Бременскій у Барањи). Такође съ врло добримъ успѣхомъ свршили су течай: Прокопіе Топенарскій изъ Шарока (садъ: Парохъ у Майши); Петаръ Арсениевићъ изъ Карловаца, и Ђорђе Врачарићъ изъ Станишиѣа, (садашній парохъ Парабуѣскій).

Године 1837, свршише другій течай 17 приправника. Особиту препоруку у владаню и у наукама добыо е: Ђѣта Лончарићъ изъ Осѣка. — Съ врло добрымъ успѣхомъ изъ наука свршио е Петаръ Ковачевићъ изъ Карлова. Изъ владаня особиту препоруку су заслужили: Григоріе Перићъ изъ Елемира (садъ учитель у Кумани), и Павао Поповићъ изъ Бранешца у Пожегчкой Жупаниі.

Године 1838, изишла су изъ заведенія 22 савршена приправника. Са превосходнымъ успѣхомъ науке су свршили и особито препоручени ови: Стефанъ Лазићъ изъ Брестовца, садашній отличный учитель Шабачке школе у Србій; Драгутинъ Дадићъ изъ Кишвалубе учитель Аѣанскій; Павле Максимовићъ, и Станимиръ Николићъ родомъ изъ Крушедола. Съ превосходнымъ успѣхомъ свршили су такође науке: Лука Давидовићъ

садашній учитель Мокринскій, и Лазаръ Баићъ, недавно умер-
шій процесоръ препарандіе.

Године 183⁹/₉, свршише препарандію 18 кандидата. Међу
коима су се одликовали: Любомиръ Вишковићъ изъ Петрова
Села, садашній учитель дѣвоячке школе у Франѣву; Јоанъ
Ракићъ изъ Итебея; Јоанъ Костићъ изъ Чалме и Младеня Бош-
ковићъ изъ Маркушице (учитель шидскій, и списатељ србскіи).

Имена

Г. Г. Предлатника за 1862 год. са сумомъ примљени новаца.
(Продуженъ.)

Станимир Николић учит. у Врањву 1 ф. 50 н. — Петар' Баковачки пар. у Врап.
1 ф. 50 н. — Шибеничка србска школа 3 ф. — Јованъ Каряковићъ ученикъ у
Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Босилка Гагићева ученица стар. разр. у Ст. Бечею 1 ф.
50 н. — Мария отъ Бремѣићъ учен. ст. раз. у Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Стеванъ
Болманацъ певаць у Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Борђе и Алекса Ђликићъ ученици
у Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Любомиръ Борђевићъ учен. у Ст. Бечею допуњава 1
ф. — Борђе Павловићъ учит. у Сенђурђу 1 ф. 50 н. — Самуилъ Поповићъ трго-
ваць у Винковци 3 ф. — Димитри Марковићъ про. а у Шиду 1 ф. 50 н. — Илия
Маодушъ учит. у Шиду 1 ф. 50 н. — Младенъ Бошняковићъ учит. у Шиду 1 ф. 50 н.
— Тимотей Стаматовићъ учит. у Шиду 1 ф. 50 н. — Гжи. Александра Марковићъ у Шиду 1 ф. 50 н. —
Любомиръ Мозировићъ трг. у Шиду 1 ф. 50 н. — Србска школа Ст. Молдовска
3 ф. — Трифонъ Влашићъ учит. у Сегедину 3 ф. — Сава Фириѣаски бележничъ
у Т. Кањижа 1 ф. — Миланъ Живковићъ у Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Соѣи Гай-
новићъ у Ст. Бечею 1 ф. 50 н. — Поповићъ Јоанъ учит. у Бежании 1 ф. 50 н.
— Сава Ђромонахъ и Богословъ у Београду 1 ф. — Гавриилъ Ђромонахъ и Бо-
гословъ у Београду 1 ф. — Петаръ Куцусаровићъ пар. у Сакула 3 ф. — Ди-
мовићъ Јоанъ учит. у Трсту 3 ф. — Георги Петровићъ надзиратељ школе у Руми
допуњава за по године, исто тако и Ђота Неаодовићъ учит. у Руми. — Пракѣићъ
Александръ гимнасиета у Н Саду 1 ф. 50 н. — Пришко читалиште 3 ф. — Др.
Миша Политъ 1 ф. 50 н. — Симеонъ Станковићъ учит. у Баић 1 ф. 50 н. — Пе-
таръ Јоановићъ учит. у Крчедину 1 ф. 50 н. — Павле Натосевићъ трговаць у
Сланкамену 3 ф.

Листоноша.

Г. Ђе. Нен. уч. у Руми. Писмо са 1 фор. За Г. Геор. Петровића писмо ни
видили.

Г. Пантел. учит. у Кузмину. I. четврти одъ 1860 год. нема, зато изво-
лите са претичуће (по цени у 36 броју Шк. Л. одъ 1861) 40 нвч. наредбу учинити.

Г. Тод. Малешѣу богосл. у Беогр. На Шк. Л. одъ 1859, безъ 15 и 16, коѣ
се за 2 ф. 30 н. дав. претичу вамъ 70 нвч. са коимъ изволите разположити. —

Г. Ђ Глибон. учит. у Ст. Бечею, за ови поново прислати 7. предброинника
слаће се по вашој жељи други вама gratis припадајући егземпларъ србској
школи у Бечей. За Николу Киријковићу ученика допуњено е одъ пре већъ заос-
тавша 1 ф. са овомъ дакле садъ припослатомъ изволите наредбу учинити.

Г. Малешѣу у Беог. явите намъ имена ваши предлатники за 12 ф. 70 нвч.

Г. Мански ѓак. у Петровосело. Примилисмо 1 ф. 30 н. а одбјино 1 ф. за
лаьски дугъ. остало 30 нвч. за ову год.